

Cạnh tranh đầu tư khai thác tài nguyên trong khu vực Mê kong và những hệ lụy

Pen Ratana

Heinrich Böll Stiftung Cambodia

www.boell-cambodia.org

Diễn đàn Tài nguyên Mê Kong II

Hợp tác đầu tư và Phát triển bền vững trong khu vực
Tiểu vùng sông Mê kong

Nội dung

- FDI ở Campuchia, Lào và Việt Nam
- Mặt tích cực của FDI
- Xung đột đất đai ở Campuchia
- Xem xét lại tác động của FDI

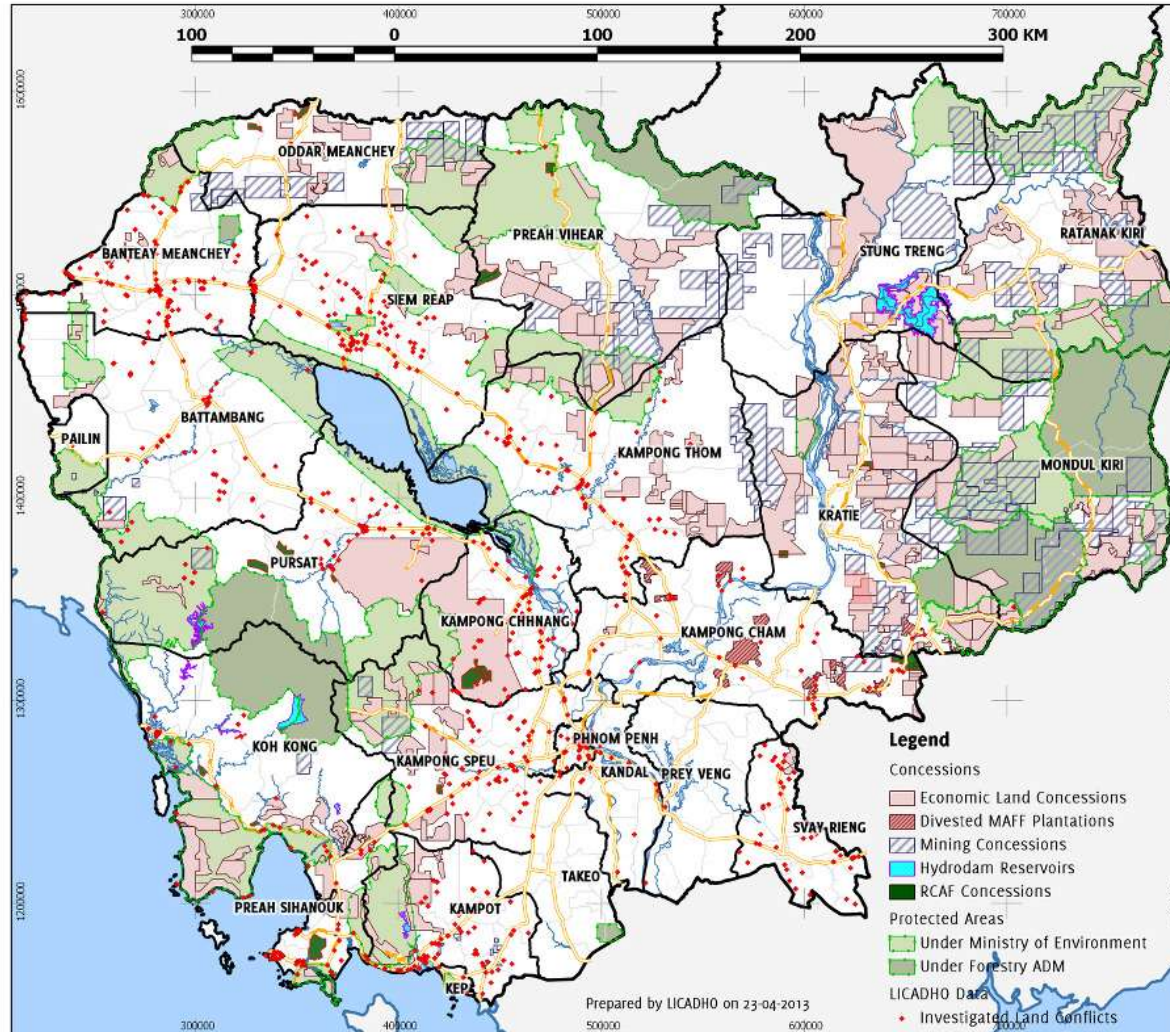
Đầu tư ở Campuchia

- Tính đến tháng 10/2011, đầu tư được tập trung chủ yếu vào những lĩnh vực sau:
 - **Nông nghiệp** (46.89%),
 - Dệt may (32%),
 - Du lịch (5.13%),
 - Khai khoáng (3.52%) và
 - Viễn thông (0.29%)

Chuyển nhượng đất ở Campuchia

- Chuyển nhượng đất vì mục đích kinh tế: 2,289,490 ha
- Khai khoáng: 2,027,979 ha
- Đặc khu kinh tế: 22 areas
- 52 công ty Việt Nam trong tổng số 272 công ty (Chủ yếu đầu tư vào nông nghiệp)

Bản đồ chuyển nhượng đất ở Campuchia

Economic Land Concessions (ELCs) (*):
2,289,490 hectares
Mining Concessions:
2,027,979 hectares

Cambodia's Ground Area:
17,650,913 hectares
Cambodia's Arable Area:
3,607,847 (20.44%)

ELCs / Arable ():**
63.46%
ELCs + Mining / Ground:
24.46%

(* Includes Union Development Group, Try Pheap and LYP SEZs, and Divested MAFF Plantations
(**) This is a size comparison, not actual overlap

Prepared by LICADHO on 23-04-2013

Đầu tư Việt Nam ở Campuchia

- Thương mại song phương Việt Nam - Campuchia:
 - 2.8 tỷ USD năm 2011
 - 3.3 tỷ USD năm 2012
- Các sản phẩm xuất khẩu chính của Việt Nam sang Campuchia là xăng dầu, vật liệu xây dựng, thiết bị công nghệ thông tin, máy móc nông nghiệp, phân bón và hàng hóa tiêu dùng
- Campuchia xuất khẩu sang Việt Nam các sản phẩm nông nghiệp như gạo, ngô, sắn, mủ cao su và đồ nội thất.

Đầu tư Việt Nam ở Campuchia

- 40.7% đầu tư Việt Nam cho nông nghiệp, đặc biệt là các dự án trồng cao su,
- 34.2% cho năng lượng,
- 10.5% cho tài chính ngân hàng,
- 6% cho viễn thông,
- 4% cho hàng không và phần còn lại cho khai khoáng

- Là nhà Đầu tư lớn thứ 5 ở Campuchia

Đầu tư tại Lào

- VN là nhà đầu tư lớn nhất tại Lào, tiếp theo là Thái Lan
- Khai khoáng là lĩnh vực phổ biến nhất của các nhà đầu tư nước ngoài,
- VN đã đầu tư 429 dự án với giá trị khoảng US\$4.9 tỷ từ 1989 đến 2011
- Thái Lan đầu tư vào 742 dự án trị giá \$4 tỷ,
- Trung Quốc đứng thứ 3 với 801 dự án, với giá trị tổng cộng là \$3.9 tỷ.
- Các nhà đầu tư lớn khác bao gồm Hàn Quốc, Pháp, Malaysia, Nhật Bản, Ấn Độ, Singapore và Mỹ.
- Lào và VN có kế hoạch tăng thương mại song phương từ US\$725 triệu hiện nay lên US\$2 tỷ vào năm 2015 và lên US\$5 tỷ vào năm 2020

Đầu tư tại Lào

- 50 dự án đầu tư trong khu vực tam giác phát triển giữa 3 quốc gia với tổng vốn đầu tư \$1.65 tỷ do các công ty Việt Nam thực hiện, chiếm 22.9% tổng số dự án và 47.5% tổng vốn từ Việt Nam.

Các lĩnh vực đầu tư tại Lào

- Khai khoáng: 27% tổng FDI
- Phát điện: 25%
- Và nông nghiệp, dịch vụ, sản xuất, khách sạn, nhà hàng, viễn thông, xây dựng, công nghiệp và ngân hàng là những lĩnh vực ưa thích của các nhà đầu tư ngoại.

FDI của Việt Nam

No.	Investment Partners	Number of projects	Total registered-invested capital (USD)
1	Japan	1849	28,699,621,246
2	Taiwan	2234	27,129,094,760
3	Singapore	1119	24,875,349,749
4	South Korea	3197	24,815,962,168
5	British Virgin Islands	510	15,386,367,951
6	Hong Kong	705	11,966,693,190
7	The United State of America	648	10,507,189,345
8	Malaysia	435	10,196,424,427
9	Cayman Islands	54	7,505,985,912
10	Thailand	298	6,063,689,790
11	Netherlands	177	5,910,079,092
12	Brunei	131	4,800,984,177
13	China	893	4,697,221,553
46	Laos	8	66,753,528
50	Cambodia	12	53,623,737

FDI của Việt Nam

No.	Sectors	Number of projects	Total registered-invested capital (USD)
1	Manufacturing and processing industry	8072	105,938,681,549
2	Real estate business	388	49,760,501,095
3	Accommodation and food service	331	10,605,802,365
4	Construction	936	10,052,022,249
5	Production and distribution of electricity, gas, water, air conditioning	87	7,488,878,705
6	Information and Communication	828	3,941,715,726
7	Art and Entertainment	137	3,629,180,524
8	Transport, storage	350	3,492,825,781
9	Agriculture, Forestry and Fishery	493	3,263,032,317
10	Mining	78	3,182,025,842
11	Wholesale, retail and repair	902	2,898,271,474
12	Finance, Banking and Insurance	76	1,321,650,673
13	Water supply and waste treatment	28	1,234,188,770

Mặt tích cực của FDI

- Lào: Bộ Kế hoạch và Đầu tư: ***“Mảnh đất của vô số những cơ hội và sự thành công”***
- Công ty KPMG (đóng ở Campuchia và VN):
 - *Campuchia Thành viên ASEAN đề xuất các lợi ích thương mại khu vực*
 - *Thành viên WTO từ 2004 hội nhập thương mại tăng*
 - *Miễn thuế hoặc ưu đãi xuất khẩu sang hầu hết các nền kinh tế phát triển*
 - *Chi phí lao động thấp nhất ở châu Á và một lực lượng lao động năng động*
 - *Môi trường đầu tư thuận lợi.*
- Vấn đề công bằng trong phân phối của cải và lợi ích chung cho xã hội không bao gồm trong cuộc thảo luận về tác động của FDI

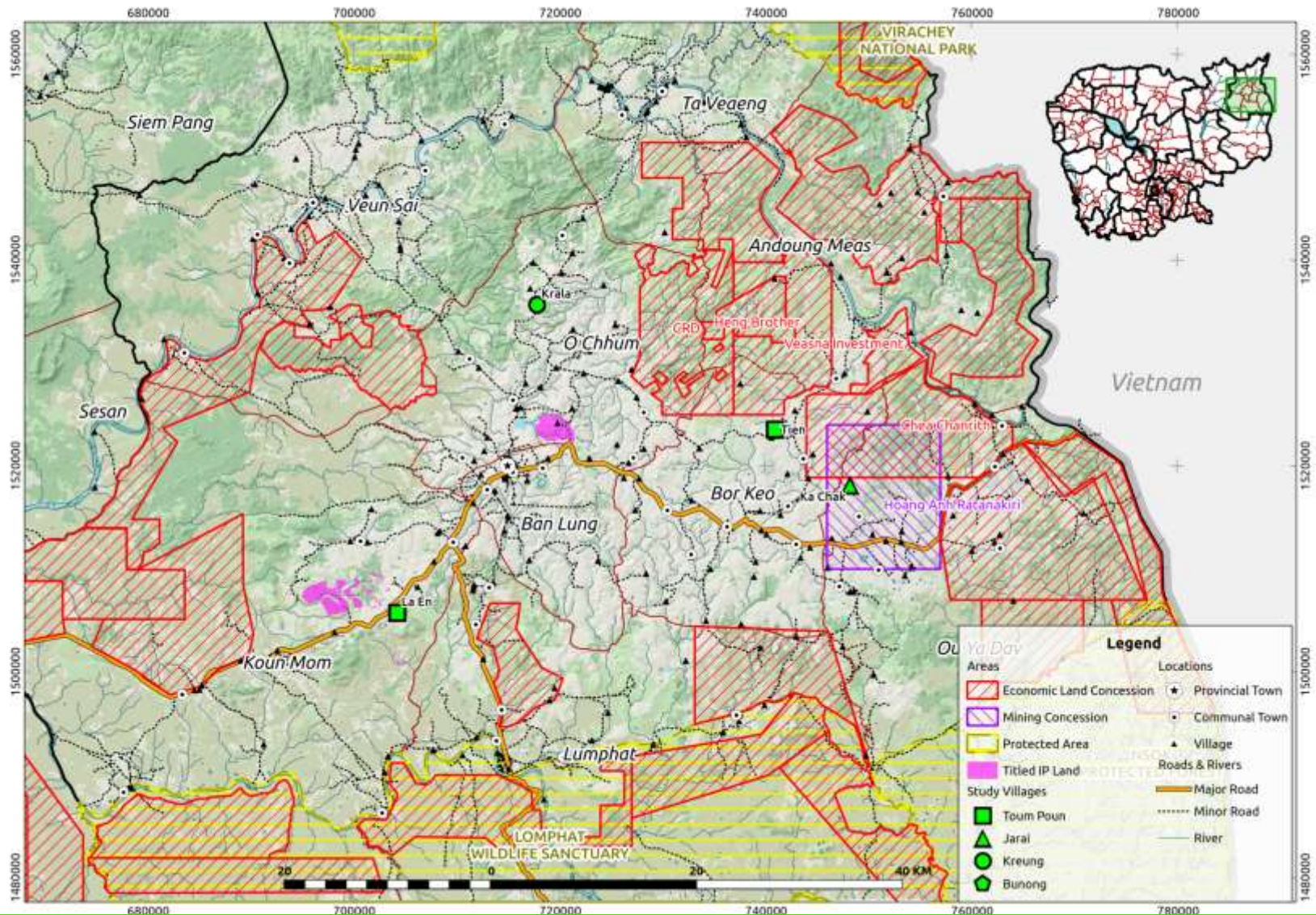
Xung đột đất đai ở Campuchia

- 2.1 triệu ha đất cho chuyển nhượng vì mục đích kinh tế như phát triển sản xuất nông nghiệp trên quy mô công nghiệp
- Khoảng 400,000 đến 700,000 người bị ảnh hưởng vì mất đất; nghĩa là lợi ích phát triển chưa rõ ràng
- Lợi nhuận thuộc về những người đứng đầu có mối quan hệ với những thành viên cao cấp của Chính phủ

Ảo tưởng của sự phát triển

- Khu vực nông thôn được dành quá ít lợi ích từ sự phát triển
- Không có ghi nhận về việc lợi nhuận từ chuyển nhượng đất được dùng cho phát triển kinh tế và xã hội ở nơi người dân phải chuyển nhượng đất
- Những ảnh hưởng tiêu cực được ghi nhận bao gồm: hủy hoại môi trường, mai một các giá trị văn hóa bản địa và cộng đồng, gia tăng khoảng cách giàu nghèo, khó khăn trong việc tiếp cận với nguồn nước sạch và vệ sinh, cưỡng chế thu hồi đất và phản ứng quân sự và bạo lực trong công đồng bị ảnh hưởng.
- Báo cáo viên đặc biệt của Liên hợp quốc trong báo cáo cuối năm 2012 đã nói “đấu tranh để có thể hiểu thấu đáo những lợi ích của chuyển nhượng đất đai”

Bản đồ tỉnh Ratanakiri

Xã Sre Khtum: Tranh chấp đất đai khi chuyển nhượng đất vì mục đích kinh tế

Xem xét lại tác động của FDI

- Người nông dân canh tác quy mô nhỏ sống dựa vào đất và nguồn tài nguyên thiên nhiên. Đây là lựa chọn thay thế cho những người dân nghèo này?
- Sự tham gia vào sự phát triển. Chỉ là tận dụng nhân công giá rẻ?
- Đồng thuận dựa trên nguyên tắc tự nguyện, báo trước và được cung cấp thông tin trong các dự án phát triển
- Khuôn khổ pháp lý của Campuchia chỉ cho phép sáp nhập (thu hồi) đất phục vụ mục đích công

សូមអរគុណ!

Cám ơn!